

Ngày nhận bài: 12/9/2025; Ngày thẩm định: 26/11/2025; Ngày duyệt đăng: 03/12/2026.

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC TUYỂN SINH VÀ ĐÀO TẠO HỆ DÂN SỰ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY ĐÁP ỨNG YÊU CẦU NHIỆM VỤ CHÍNH TRỊ TRONG TÌNH HÌNH MỚI

Thượng tá, PGS, TS NGUYỄN TUẤN ANH

Trưởng phòng Đào tạo và Bồi dưỡng nâng cao, Trường Đại học PCCC

Thiếu tá, ThS ĐỖ THỊ THANH NGUYỄN

Phòng Đào tạo và Bồi dưỡng nâng cao, Trường Đại học PCCC

*Tác giả liên hệ: Đỗ Thị Thanh Nguyễn (Email: nguyendo261013@gmail.com)

Tóm tắt: Trong những năm gần đây, công tác phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) đang ngày càng giữ vị trí đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự an toàn xã hội và phát triển bền vững đất nước. Trong bối cảnh đó, Trường Đại học PCCC đã tổ chức tuyển sinh và đào tạo hệ Dân sự nhằm góp phần xã hội hóa công tác PCCC&CNCH, từng bước xây dựng nền PCCC toàn dân theo đúng tinh thần chỉ đạo của Đảng, Nhà nước và Bộ Công an.

Từ khoá: tuyển sinh, đào tạo, hệ Dân sự, Trường Đại học PCCC.

Abstract: In recent years, fire prevention, firefighting, and rescue operations have increasingly held a particularly important role in safeguarding national security, ensuring social order and safety, and promoting the country's sustainable development. In this context, the University of Fire Prevention and Fighting has implemented enrolment and training for civilian programs in an effort to expand community involvement in firefighting and rescue work, gradually building nationwide, community-based fire prevention system in line with the orientations of the Party, the State, and the Ministry of Public Security.

Keywords: enrollment, training, civilian programs, University of Fire Prevention and Fighting.

1. Trong những năm gần đây, công tác PCCC&CNCH đang ngày càng giữ vị trí đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự an toàn xã hội và phát triển bền vững đất nước. Tình hình cháy, nổ và các sự cố, tai nạn có chiều hướng diễn biến phức tạp, gây thiệt hại lớn về người và tài sản, đòi hỏi phải có lực lượng chuyên môn vững vàng, có khả năng ứng phó kịp thời, hiệu quả. Trong bối cảnh đó, Trường Đại học PCCC - đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc Bộ Công an - mang trọng trách là trung tâm duy nhất đào tạo nguồn nhân

lực chất lượng cao trong lĩnh vực PCCC&CNCH. Bên cạnh nhiệm vụ trọng tâm là đào tạo cán bộ, sỹ quan có chuyên môn sâu về PCCC&CNCH cho lực lượng Công an nhân dân (CAND), Quân đội nhân dân; nhà trường còn có nhiệm vụ đặc biệt quan trọng là tổ chức tuyển sinh và đào tạo hệ Dân sự nhằm góp phần xã hội hóa công tác PCCC&CNCH, từng bước xây dựng nền PCCC toàn dân theo đúng tinh thần chỉ đạo của Đảng, Nhà nước và Bộ Công an.

Trong những năm gần đây, chủ trương xã hội hóa công tác PCCC&CNCH đã từng bước được thể

chế hóa một cách đồng bộ, rõ nét thông qua hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật quan trọng như: Luật PCCC&CNCH và Luật CAND, Luật Lực lượng tham gia bảo vệ an ninh, trật tự ở cơ sở, Luật Giáo dục và các văn bản hướng dẫn thi hành. Trên cơ sở đó, việc xây dựng và phát triển lực lượng PCCC&CNCH tại chỗ như lực lượng PCCC&CNCH cơ sở, Dân phòng, PCCC&CNCH chuyên ngành,... đã được xác định là nhiệm vụ bắt buộc và là tiêu chí pháp lý quan trọng trong hoạt động của nhiều loại hình cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, kinh doanh.

Điều này đòi hỏi phải có một hệ thống đào tạo bài bản, chuyên sâu dành cho các đối tượng ngoài ngành công an - chính là hệ Dân sự. Đây không chỉ là nhiệm vụ chuyên môn đơn thuần, mà còn là trách nhiệm chính trị lớn lao, góp phần vào việc xây dựng một xã hội an toàn, chủ động phòng ngừa rủi ro và giảm thiểu thiệt hại do cháy, nổ và sự cố gây ra.

Công tác đào tạo hệ Dân sự, vì vậy, cần được nhìn nhận đúng với tính chất chiến lược, lâu dài - vừa phục vụ nhu cầu xã hội, vừa mở rộng ảnh hưởng và vị thế của nhà trường trong hệ thống giáo dục quốc gia, đồng thời tạo nguồn lực bền vững phục vụ nhiệm vụ đảm bảo an ninh, an toàn con người trong tình hình mới.

2. Trong nhiệm kỳ qua, Đảng ủy, Ban Giám hiệu Trường Đại học PCCC đã quan tâm, chỉ đạo các đơn vị chức năng làm tốt công tác tuyên truyền, tuyển sinh và đào tạo hệ Dân sự. Một số kết quả nổi bật có thể kể đến như sau:

Thứ nhất, duy trì ổn định công tác tuyển sinh đại học hệ Dân sự chính quy, đồng thời phát triển các loại hình đào tạo khác như: đào tạo trình độ Liên thông từ Trung cấp lên Đại học, đào tạo Văn bằng hai (VB2) Đại học, đào tạo Đại học Vừa làm vừa học (VLVH), đào tạo bồi dưỡng cấp chứng chỉ về PCCC&CNCH ngắn hạn.

Trong những năm qua, công tác tuyển sinh Đại học hệ Dân sự chính quy luôn được Đảng bộ nhà trường đặc biệt quan tâm, chỉ đạo thực hiện với tinh thần trách nhiệm cao, bám sát chủ trương, định hướng của Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an và Bộ Giáo dục và Đào tạo. Quá trình tuyển sinh được triển khai nghiêm túc, bài bản, phù hợp với năng

lực đào tạo của nhà trường, bảo đảm duy trì ổn định về quy mô và chất lượng đầu vào. Đây được xác định không chỉ là nhiệm vụ thường xuyên mà còn là bước đi chiến lược của Đảng bộ Trường nhằm xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, PCCC&CNCH trong điều kiện phát triển kinh tế, xã hội theo hướng hiện đại, bền vững. Giai đoạn 05 năm (2020 - 2025), dưới sự chỉ đạo sát sao của Đảng ủy, nhà trường đã tiến hành tuyển sinh, đào tạo phát triển các loại hình và kết quả đạt được chất lượng tốt, được đánh giá cao (bảng 1, bảng 2).

Bảng 1: Thống kê tình hình tuyển sinh hệ Dân sự chính quy.

Năm học	Loại hình đào tạo	Chỉ tiêu	Trúng tuyển
2020 - 2021	Đại học chính quy	50	15
2021 - 2022		150	20
2022 - 2023		150	52
2023 - 2024		120	52
2024 - 2025		230	237

Bảng 2: Thống kê tình hình tuyển sinh hệ Dân sự Vừa làm vừa học.

Năm học	Loại hình đào tạo	Chỉ tiêu	Trúng tuyển
2020 - 2021	Đại học VB2	360	
2021 - 2022	Đại học VB2	240	51
2022 - 2023	Đại học VB2	120	109
	Liên thông	120	35
	Đại học VLVH	240	20
2023 - 2024	Đại học VB2	240	212
	Liên thông	140	73
	Đại học VLVH	80	34
2024 - 2025	Đại học VB2	220	218
	Liên thông	60	37
	Đại học VLVH	60	35

Bên cạnh đó, nhận thức rõ yêu cầu đa dạng của xã hội cũng như đòi hỏi ngày càng cao về kiến thức và kỹ năng trong thực tiễn công tác PCCC&CNCH,

Đảng ủy đã chỉ đạo mở rộng, phát triển nhiều loại hình đào tạo ngoài hệ chính quy. Điển hình như: chương trình đào tạo Thạc sỹ ngành PCCC&CNCH hệ Dân sự; chương trình đào tạo Liên thông từ Trung cấp lên Đại học giúp chuẩn hóa và nâng cao trình độ cho lực lượng PCCC&CNCH tại chỗ; chương trình đào tạo Văn bằng hai tạo cơ hội học tập suốt đời, chuyển đổi nghề nghiệp linh hoạt cho người học; các lớp bồi dưỡng chuyên sâu và cấp chứng chỉ kỹ năng nghiệp vụ ngắn hạn về PCCC&CNCH phục vụ cán bộ, nhân viên tại các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp có nguy cơ cháy, nổ cao....

Những chương trình đào tạo này không chỉ góp phần lan tỏa kiến thức, nâng cao kỹ năng nghiệp vụ PCCC&CNCH đến từng cơ sở, từng cộng đồng dân cư mà còn thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm của nhà trường trong việc thực hiện hiệu quả chủ trương xã hội hóa giáo dục và công tác PCCC&CNCH. Đồng thời, đây cũng là minh chứng cho năng lực thích ứng, đổi mới sáng tạo của nhà trường trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo nói chung, đào tạo lực lượng PCCC&CNCH nói riêng.

Thứ hai, chỉ đạo mở rộng hợp tác trong công tác hướng nghiệp, tổ chức đào tạo với các tổ chức, doanh nghiệp, đặc biệt là tại các khu công nghiệp, trung tâm thương mại, đô thị lớn có nguy cơ cháy, nổ cao.

Nhằm thu hút người học đồng thời tăng cường tính thực tiễn trong công tác đào tạo, đồng thời mở rộng phạm vi phục vụ cộng đồng, nhà trường đã và đang đẩy mạnh hoạt động hợp tác đào tạo với các tổ chức, doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, kinh doanh trong và ngoài lực lượng Công an. Đặc biệt, trọng tâm được ưu tiên là các khu vực tập trung đông dân cư, có mật độ hoạt động công nghiệp, thương mại cao, tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ như: khu công nghiệp, cụm chế xuất, trung tâm thương mại, các khu đô thị lớn, nhà cao tầng, công trình ngầm, trung tâm Logistics....

Việc hợp tác đào tạo không chỉ dừng lại ở cung cấp các lớp huấn luyện, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH mà còn hướng đến xây dựng mô hình liên kết bền vững giữa nhà trường với doanh nghiệp trong công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật, xây

dựng lực lượng PCCC&CNCH tại chỗ vững mạnh và nâng cao năng lực xử lý sự cố tại cơ sở. Đồng thời, đây cũng là môi trường thực hành thực tế quý giá giúp cán bộ, giảng viên và học viên của nhà trường tiếp cận với tình huống đa dạng, sát với thực tiễn, từ đó nâng cao chất lượng giảng dạy và khả năng vận dụng kiến thức chuyên môn trong công tác chỉ huy, điều hành, ứng phó khi có sự cố, tai nạn xảy ra.

Thông qua việc tăng cường hợp tác đào tạo, nhà trường từng bước khẳng định vai trò trung tâm trong hệ thống đào tạo lực lượng PCCC&CNCH của cả nước, góp phần đẩy mạnh chủ trương xã hội hóa công tác PCCC&CNCH, đồng thời nâng cao nhận thức, trách nhiệm và kỹ năng ứng phó sự cố cho toàn xã hội - nhất là tại các khu vực có nguy cơ cháy nổ cao, nơi rủi ro luôn song hành cùng tốc độ phát triển kinh tế.

Thứ ba, Đảng ủy trường đã chỉ đạo đơn vị chức năng từng bước hoàn thiện, cập nhật chương trình đào tạo theo hướng hiện đại, tiệm cận với yêu cầu của thị trường lao động.

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, việc từng bước cập nhật chương trình đào tạo theo hướng hiện đại, tiệm cận với yêu cầu của thị trường lao động đã trở thành một xu thế tất yếu, đồng thời là nhiệm vụ trọng tâm nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong lĩnh vực PCCC&CNCH.

Trước hết, “cập nhật chương trình đào tạo theo hướng hiện đại” là quá trình rà soát, điều chỉnh, bổ sung nội dung, phương pháp và cấu trúc chương trình đào tạo nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển khoa học - công nghệ, đặc biệt trong bối cảnh chuyển đổi số và ứng dụng công nghệ 4.0 vào lĩnh vực PCCC&CNCH. Việc hiện đại hóa chương trình không chỉ giới hạn ở thay đổi học liệu mà còn bao gồm việc áp dụng các phương pháp giảng dạy tiên tiến như mô phỏng thực tế ảo, thực hành tình huống, đào tạo kết hợp, giảng dạy kỹ năng mềm, tư duy phản biện, xử lý sự cố trong điều kiện phức tạp, đa tình huống.

Bên cạnh đó, “tiệm cận với yêu cầu của thị trường lao động” chính là việc đào tạo gắn liền với thực tiễn sử dụng nguồn nhân lực, lấy nhu cầu xã hội làm định hướng. Trong đó, các kiến thức, kỹ năng được lồng ghép vào chương trình phải sát với công

việc thực tế tại các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp – nơi lực lượng tốt nghiệp có thể công tác. Việc này bao gồm: cập nhật kỹ năng ứng phó với cháy, nổ trong môi trường đặc thù (công trình ngầm, nhà cao tầng, khu công nghiệp phức hợp); huấn luyện nghiệp vụ CNCH trong điều kiện thời tiết khắc nghiệt, thiên tai, thảm họa; trang bị kiến thức về an toàn lao động, quản lý rủi ro, kiểm định phương tiện PCCC, quy chuẩn kỹ thuật theo các tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế.

Việc đổi mới chương trình đào tạo theo hai định hướng nói trên không chỉ giúp người học tiếp cận nhanh với thực tế công việc sau tốt nghiệp, mà còn nâng cao khả năng cạnh tranh và thích ứng linh hoạt của nguồn nhân lực PCCC&CNCH trong bối cảnh thị trường lao động đang không ngừng biến động và phát triển. Đồng thời, đây cũng là cách thể hiện rõ nét vai trò tự chủ, năng động, sáng tạo của nhà trường trong quá trình hội nhập và quốc tế hóa giáo dục, góp phần nâng cao uy tín và chất lượng đào tạo trong hệ thống các trường CAND.

Thứ tư, đội ngũ giảng viên trực tiếp giảng dạy hệ Dân sự được quan tâm, bồi dưỡng chuyên môn, có nhiều kinh nghiệm thực tiễn và tham gia huấn luyện các tình huống mô phỏng, diễn tập thực tế.

Một trong những yếu tố then chốt quyết định chất lượng đào tạo hệ Dân sự tại các trường CAND nói chung và Trường Đại học PCCC nói riêng chính là đội ngũ giảng viên trực tiếp đảm nhiệm công tác giảng dạy.

Việc bố trí, phát triển đội ngũ giảng viên cho hệ Dân sự được Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường triển khai theo định hướng chuyên sâu - thực tiễn - thích ứng, trong đó đặc biệt nhấn mạnh đến ba tiêu chí: được bồi dưỡng chuyên môn thường xuyên, có kinh nghiệm thực tiễn phong phú và tham gia trực tiếp huấn luyện qua các tình huống diễn tập, thực tế. Hiện nay, nhà trường có đội ngũ giảng viên cơ hữu và giảng viên thỉnh giảng có kiến thức, kinh nghiệm, với 11 Phó Giáo sư, 85 Tiến sĩ, 241 Thạc sĩ, 73 giảng viên chính, 108 giảng viên, 03 trợ giảng, 13 giảng viên tập sự, 39 giảng viên thỉnh giảng.

Trước hết, việc bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ được thực hiện một cách có hệ thống, bài bản,

thông qua các lớp tập huấn chuyên sâu, cập nhật kiến thức mới về khoa học, công nghệ trong lĩnh vực PCCC&CNCH, phương pháp sư phạm hiện đại, năng lực xây dựng chương trình đào tạo theo chuẩn đầu ra, kỹ năng tổ chức lớp học tích cực.... Quá trình bồi dưỡng không chỉ giúp giảng viên hệ Dân sự nâng cao trình độ chuyên môn mà còn tiếp cận với tư duy đào tạo lấy người học làm trung tâm, phù hợp với đặc thù của người học Dân sự - đa dạng về độ tuổi, mục tiêu học tập và trải nghiệm nghề nghiệp.

Bên cạnh đó, kinh nghiệm thực tiễn là một lợi thế nổi bật của đội ngũ giảng viên hệ Dân sự tại Trường Đại học PCCC. Hầu hết giảng viên đều từng trực tiếp công tác trong các đơn vị nghiệp vụ, tham gia chỉ huy chữa cháy, CNCH, xử lý tình huống khẩn cấp tại hiện trường. Nhờ đó, nội dung bài giảng không chỉ đơn thuần là lý thuyết mà còn được lồng ghép bằng các tình huống thực tế sinh động, sát thực tiễn, giúp người học hình dung rõ hơn về môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp và các kỹ năng cần thiết để xử lý các sự cố trong đời sống và sản xuất.

Đặc biệt, đội ngũ giảng viên còn trực tiếp tham gia tổ chức và huấn luyện các tình huống mô phỏng, diễn tập thực tế, đây là phương pháp đào tạo ngày càng được chú trọng trong giáo dục PCCC&CNCH. Các buổi thực hành mô phỏng cháy lớn, sự cố hóa chất, cứu nạn dưới nước, thoát hiểm tại nhà cao tầng,... không chỉ tạo môi trường học tập giàu trải nghiệm cho người học mà còn là kênh kiểm nghiệm hiệu quả kiến thức lý thuyết, khả năng phản xạ nghiệp vụ, phối hợp chỉ huy và làm việc nhóm trong điều kiện khẩn cấp. Qua đó, người học không chỉ được trang bị kiến thức nền tảng và chuyên sâu, mà còn được rèn luyện kỹ năng ứng dụng, thái độ nghề nghiệp và bản lĩnh xử lý tình huống - những phẩm chất cốt lõi để trở thành nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ công tác PCCC&CNCH trong các cơ quan, doanh nghiệp, khu dân cư, đô thị hiện đại.

Đội ngũ giảng viên giảng dạy hệ Dân sự tại nhà trường chính là điểm tựa quan trọng trong quá trình nâng cao chất lượng đào tạo. Với năng lực chuyên môn vững vàng, bề dày kinh nghiệm thực tiễn và sự tâm huyết trong đổi mới phương pháp giảng dạy, đội

ngũ này đã và đang góp phần tạo dựng thương hiệu đào tạo có chiều sâu, có thực lực, đáp ứng tốt yêu cầu phát triển nguồn nhân lực cho xã hội trong lĩnh vực đặc thù - đầy thách thức nhưng cũng rất nhân văn: PCCC&CNCH.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, cũng cần nhìn nhận một cách khách quan những tồn tại, hạn chế như:

Thứ nhất, quy mô tuyển sinh hệ Dân sự còn thấp, chưa tương xứng với tiềm năng và nhu cầu xã hội.

Hiện nay, mặc dù công tác tuyển sinh hệ Dân sự chính quy đã có nhiều chuyển biến tích cực và từng bước được nhà trường quan tâm triển khai bài bản, song quy mô tuyển sinh thực tế vẫn còn ở mức khiêm tốn, chưa thực sự tương xứng với tiềm năng phát triển của nhà trường cũng như nhu cầu ngày càng cao của xã hội đối với nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn sâu trong lĩnh vực PCCC&CNCH.

Trên thực tế, nhu cầu được đào tạo bài bản về PCCC&CNCH đang gia tăng mạnh mẽ ở hầu hết các địa phương, ngành nghề, đặc biệt trong bối cảnh xã hội hóa công tác PCCC&CNCH đang được đẩy mạnh theo các quy định pháp luật hiện hành. Tuy nhiên, quy mô đào tạo hệ Dân sự tại trường hiện chưa đáp ứng được mặt bằng nhu cầu thực tiễn đó, dẫn đến hiện tượng thiếu hụt nhân lực có trình độ, đặc biệt ở khu vực tư nhân và các ngành nghề có yếu tố rủi ro cao.

Nguyên nhân của thực trạng này là do còn tồn tại một số rào cản khách quan và chủ quan, như: cơ chế tuyển sinh đặc thù trong khối trường CAND, nhận thức xã hội về vị trí nghề nghiệp trong lĩnh vực PCCC&CNCH còn chưa đầy đủ, thiếu chính sách ưu đãi, hỗ trợ học phí hoặc đầu ra nghề nghiệp rõ ràng cho người học....

Do đó, việc từng bước mở rộng quy mô đào tạo hệ Dân sự không chỉ là yêu cầu tất yếu, mà còn là định hướng chiến lược nhằm khẳng định vai trò, vị thế của nhà trường trong hệ thống giáo dục quốc gia, đồng thời góp phần nâng cao hiệu quả xã hội hóa công tác PCCC&CNCH trong tình hình mới.

Thứ hai, công tác tuyên truyền, định hướng nghề nghiệp, quảng bá hình ảnh nhà trường đến đối tượng học sinh, sinh viên và người lao động ngoài ngành Công an

chưa thực sự được mở rộng và phổ biến.

Công tác tuyên truyền, định hướng nghề nghiệp và quảng bá hình ảnh của nhà trường cũng như các hoạt động giới thiệu ngành nghề, cơ hội phát triển nghề nghiệp trong lĩnh vực PCCC&CNCH đến với các đối tượng ngoài lực lượng, đặc biệt là học sinh, sinh viên và người lao động trong xã hội hiện nay vẫn chưa được triển khai một cách đồng bộ, chuyên nghiệp và hiệu quả.

Hình ảnh nhà trường - với tư cách là cơ sở đào tạo đầu ngành, có bề dày truyền thống và đội ngũ chuyên gia có năng lực chuyên môn cao - vẫn chưa thực sự lan tỏa mạnh mẽ tới các nhóm đối tượng tiềm năng trong xã hội. Điều này phần nào ảnh hưởng đến khả năng thu hút người học, khi người dân còn chưa hiểu rõ về vai trò thiết yếu của công tác PCCC&CNCH trong đời sống.

Vì vậy, cần xác định rõ rằng: tuyên truyền, định hướng và quảng bá hình ảnh nhà trường không chỉ là hoạt động phụ trợ mà là một bộ phận quan trọng trong chiến lược phát triển đào tạo, là cầu nối giữa nhà trường và cộng đồng xã hội, giữa người học và cơ hội nghề nghiệp, từ đó tạo nền tảng để mở rộng quy mô, nâng cao chất lượng đào tạo và thực hiện hiệu quả chủ trương xã hội hóa công tác PCCC&CNCH.

Thứ ba, chương trình đào tạo chưa thật sự linh hoạt, một số học phần còn nặng lý thuyết, thiếu kỹ năng thực hành chuyên sâu.

Hiện nay, mặc dù chương trình đào tạo đã có sự điều chỉnh, cập nhật theo hướng tiếp cận thực tiễn và năng lực nghề nghiệp, song nhìn chung vẫn còn những hạn chế nhất định về tính linh hoạt và khả năng đáp ứng nhu cầu đa dạng của người học trong bối cảnh đổi mới giáo dục.

Cụ thể, cấu trúc chương trình ở một số chuyên ngành vẫn còn thiên về lý thuyết, thiếu sự tích hợp các kỹ năng thực hành chuyên sâu và các tình huống nghề nghiệp đặc thù. Điều này khiến cho người học, đặc biệt là học viên hệ Dân sự - vốn đến từ nhiều thành phần, ngành nghề khác nhau - gặp khó khăn trong việc tiếp cận kiến thức ứng dụng.

Bên cạnh đó, sự thiếu linh hoạt trong thiết kế chương trình cũng là một rào cản khiến việc mở rộng

đối tượng tuyển sinh, nhất là người học vừa làm vừa học chưa đạt được hiệu quả như mong muốn.

Chính vì vậy, yêu cầu đặt ra là cần tiếp tục rà soát, hoàn thiện chương trình theo hướng mở, linh hoạt và phát triển năng lực thực hành nghề nghiệp cho người học; cần chú trọng tăng thực hành - thực tế, lồng ghép kỹ năng nghiệp vụ, xử lý tình huống, áp dụng mô phỏng công nghệ hiện đại và tổ chức các học phần trải nghiệm tại cơ sở. Đây sẽ là nền tảng quan trọng để nâng cao chất lượng đào tạo, rút ngắn khoảng cách giữa kiến thức và thực tiễn.

Thứ tư, cơ sở vật chất, phòng thí nghiệm, trang thiết bị thực hành phục vụ hệ Dân sự còn hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu số lượng và chất lượng.

Mặc dù trong những năm gần đây, nhà trường đã có nhiều nỗ lực trong việc đầu tư, nâng cấp cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ công tác đào tạo, tuy nhiên, đối với hệ Dân sự, điều kiện học tập - đặc biệt là hệ thống phòng học chuyên ngành, phòng thí nghiệm, khu vực thao trường thực hành và trang thiết bị kỹ thuật phục vụ giảng dạy - vẫn còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu cả về số lượng lẫn chất lượng.

Hiện nay, một số hạng mục cơ sở vật chất vẫn trong tình trạng quá tải, chưa được đồng bộ hoặc còn lạc hậu so với tốc độ phát triển của khoa học, công nghệ trong lĩnh vực PCCC&CNCH. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng đào tạo thực hành - vốn là yếu tố đặc thù, mang tính quyết định trong việc hình thành kỹ năng nghề nghiệp và phản xạ thực tế cho người học.

Bên cạnh đó, một số thiết bị huấn luyện, phương tiện chữa cháy, mô hình mô phỏng sự cố, công cụ hỗ trợ diễn tập,... đã xuống cấp hoặc chưa được cập nhật theo tiêu chuẩn hiện hành, khiến quá trình giảng dạy chưa thể hiện được tính trực quan, thực tiễn. Tình trạng này nếu không được sớm khắc phục sẽ là trở ngại lớn đối với mục tiêu nâng cao chất lượng đào tạo hệ Dân sự, đồng thời gây khó khăn trong việc mở rộng quy mô tuyển sinh, đa dạng hóa loại hình đào tạo. Do đó, việc tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, bổ sung trang thiết bị thực hành - thí nghiệm theo hướng đồng bộ, hiện đại, sát thực tiễn là yêu cầu cấp thiết, đóng vai trò nền tảng cho việc nâng cao hiệu quả đào tạo.

Thứ năm, thiếu mô hình hợp tác đào tạo thực tế giữa nhà trường và các doanh nghiệp, tổ chức sử dụng lao động dân sự có chuyên môn về PCCC&CNCH.

Một trong những điểm còn thiếu hụt trong quá trình triển khai đào tạo hệ Dân sự hiện nay là việc chưa xây dựng được các mô hình hợp tác đào tạo thực tế một cách bài bản, bền vững giữa nhà trường và các doanh nghiệp, tổ chức ngoài ngành có nhu cầu sử dụng nguồn nhân lực dân sự chuyên ngành PCCC&CNCH.

Mối liên kết giữa cơ sở đào tạo với đơn vị sử dụng lao động - vốn được xem là yếu tố then chốt trong giáo dục nghề nghiệp hiện đại - hiện nay vẫn còn mang tính chất tự phát, thiếu cơ chế phối hợp ổn định, lâu dài và chưa hình thành được mạng lưới đối tác chiến lược để cùng tham gia vào quá trình thiết kế chương trình, tổ chức thực tập, tuyển dụng sau tốt nghiệp.

Việc thiếu các mô hình hợp tác hiệu quả không chỉ khiến công tác tổ chức thực hành, thực tập của người học gặp khó khăn, mà còn làm giảm cơ hội tiếp cận môi trường làm việc thực tế, giới hạn khả năng tích lũy kinh nghiệm nghề nghiệp và cọ xát kỹ năng ứng dụng - những yếu tố đặc biệt quan trọng đối với ngành nghề mang tính đặc thù như PCCC&CNCH.

Mặt khác, các doanh nghiệp, khu công nghiệp, trung tâm thương mại,... nơi tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ và có nhu cầu về nhân lực PCCC&CNCH vẫn chưa thực sự chủ động tìm đến các cơ sở đào tạo để đặt hàng chương trình huấn luyện hoặc phối hợp trong đào tạo. Điều này dẫn đến khoảng cách giữa “đào tạo trong nhà trường” và “yêu cầu của thực tiễn xã hội” vẫn còn hiện hữu, ảnh hưởng đến hiệu quả của quá trình xã hội hóa công tác PCCC&CNCH.

Chính vì vậy, trong thời gian tới, cần có chiến lược cụ thể để thiết lập và phát triển các mô hình liên kết đào tạo thực tế với doanh nghiệp, không chỉ ở góc độ hợp tác đưa học viên đi thực tập mà còn mở rộng sang các hình thức như: mời chuyên gia doanh nghiệp tham gia tư vấn, thiết lập quỹ học bổng doanh nghiệp, hợp tác nghiên cứu - chuyển giao công nghệ....

3. Bước vào giai đoạn 2025 - 2030, với sự phát triển mạnh mẽ của khoa học, công nghệ và bối cảnh toàn cầu hóa, công tác PCCC&CNCH ngày càng trở

nền chuyên nghiệp, yêu cầu cao hơn về cả lý thuyết và thực tiễn, đào tạo hệ Dân sự vì vậy cần: đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số, đổi mới giáo dục đào tạo theo hướng mở, linh hoạt, học suốt đời; phù hợp với xu thế hội nhập quốc tế, đủ điều kiện để học viên có thể hành nghề trong các lĩnh vực liên quan ở cả trong và ngoài nước; tăng khả năng gắn kết giữa đào tạo và sử dụng lao động trong lĩnh vực PCCC&CNCH tại doanh nghiệp, khu chế xuất, khu đô thị, trung tâm thương mại, hạ tầng trọng điểm quốc gia....

Đây chính là nhiệm vụ vừa mang tính cấp bách, vừa chiến lược lâu dài đối với Đảng ủy và Ban Giám hiệu nhà trường. Vì vậy, Trường Đại học PCCC cần triển khai một số giải pháp trọng tâm sau:

Một là, tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với công tác tuyển sinh và đào tạo hệ Dân sự. Tiếp tục đưa nội dung phát triển đào tạo hệ Dân sự vào các Nghị quyết chuyên đề, tổ chức sinh hoạt và quán triệt rộng rãi đến các Đảng bộ, Chi bộ cơ sở và từng đảng viên, học viên. Xác định hệ Dân sự là một trong những mũi nhọn chiến lược trong định hướng phát triển nhà trường giai đoạn 2025 - 2030.

Hai là, đổi mới công tác tuyển sinh hệ Dân sự. Đảng ủy, Ban Giám hiệu tiếp tục chỉ đạo xây dựng kế hoạch truyền thông tuyển sinh dài hạn, chuyên nghiệp, sử dụng có hiệu quả các kênh mạng xã hội, nền tảng số để quảng bá hiệu quả hơn. Chỉ đạo các đơn vị chức năng chủ động tiếp cận các doanh nghiệp, khu công nghiệp, tổ chức kinh tế, xã hội để giới thiệu chương trình đào tạo, tư vấn nghề nghiệp.

Ba là, chỉ đạo thường xuyên rà soát, nâng cao chất lượng nội dung chương trình đào tạo và phương pháp tổ chức giảng dạy. Chỉ đạo các đơn vị chức năng, cấp ủy chi bộ các Khoa trong trường liên tục cập nhật chương trình theo hướng ứng dụng, tích hợp liên ngành. Chú trọng việc nghiên cứu, mở rộng ngành học mới như kỹ thuật an toàn, quản lý rủi ro, kỹ thuật CNCH, điều tra nguyên nhân cháy, nổ.... Tích cực áp dụng các mô hình mô phỏng, thực hành tình huống thực tế, sử dụng công nghệ thực tế ảo trong giảng dạy.

Bốn là, có định hướng phát triển đội ngũ giảng viên và cơ sở vật chất. Cần xây dựng và ban hành các

Nghị quyết chuyên đề về việc nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên có chiều sâu, có sự kế thừa về năng lực, trình độ, kinh nghiệm; đồng thời tăng cường bồi dưỡng, cập nhật kiến thức mới cho giảng viên giảng dạy hệ Dân sự đáp ứng yêu cầu hiện nay. Từng bước đầu tư đồng bộ cơ sở vật chất, đặc biệt là phòng thực hành, khu huấn luyện ngoài trời, thiết bị mô phỏng hiện đại.

Năm là, tăng cường hợp tác, liên kết đào tạo. Đảng ủy, Ban Giám hiệu chỉ đạo báo cáo Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an cho phép ký các thỏa thuận hợp tác với các doanh nghiệp lớn, tổ chức quốc tế để tập huấn cho đội ngũ giảng viên, nhà khoa học; đồng thời, trao đổi học viên, tổ chức lớp học tại chỗ, đào tạo theo đặt hàng. Có chủ trương khuyến khích mô hình đào tạo phối hợp giữa nhà trường - doanh nghiệp - địa phương.

4. Trường Đại học PCCC kiến nghị một số vấn đề như sau: đề nghị Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an tiếp tục quan tâm, tạo điều kiện về cơ chế chính sách để nhà trường mở rộng quy mô, loại hình đào tạo hệ Dân sự. Báo cáo các cấp lãnh đạo có thẩm quyền về chủ trương thí điểm một số ngành học mới sát với nhu cầu của xã hội. Kiến nghị bố trí nguồn lực đầu tư xây dựng hạ tầng đào tạo thực hành hiện đại, phục vụ đào tạo Dân sự theo chuẩn quốc tế.

Phát triển hệ Dân sự không chỉ là mở rộng quy mô đào tạo, mà là khẳng định vai trò và trách nhiệm chính trị của nhà trường trong việc lan tỏa tri thức PCCC&CNCH đến toàn xã hội, góp phần xây dựng “thế trận PCCC toàn dân”, vì một Việt Nam an toàn, phát triển bền vững. ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Quốc hội (2024), *Luật số 55/2024/QH15* ngày 29/11/2024 *Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ*, Hà Nội.
- Trường Đại học PCCC, *Báo cáo Tổng kết công tác đào tạo Hệ Dân sự năm học 2020 – 2021, 2021 – 2022, 2022 – 2023, 2023 – 2024, 2024 – 2025*, Hà Nội.